

Тема 5. Транснаціональні корпорації та банки як провідні сили глобальних економічних трансформацій

↔ **Мета:** дослідження сутності та характеристик глобальних корпорацій (транснаціональний, багатонаціональних, міжнародних тощо); аналіз етапів їхнього становлення у світі. Систематизація знань щодо галузевої приналежності глобальних корпорацій.

Методичні вказівки до виконання практичних завдань

При опрацюванні даної теми доцільно звернути увагу на вивчення сутності феномену «транснаціональних, глобальних корпорацій», виділити їх основні характеристики та відмінні риси від національних підприємств, держав. Потрібно зосередитися також на дослідженні основних етапів їхнього розвитку та поширення.

Потрібно акцентувати увагу на аналізі галузевої структури діяльності глобальних корпорацій, їхнього рейтингування за різними критеріями та підходами.

План

1. Транснаціональні корпорації (ТНК): сутність та характеристики.
2. Етапи становлення та розвитку ТНК у світі.
3. Галузева структура діяльності ТНК.
4. Рейтинги найбільших ТНК світу.

Основні терміни і поняття

Глобальний бізнес, транснаціональна корпорація (ТНК), багатонаціональна корпорація (БНК), міжнародна корпорація (МНК), глобальна корпорація (ГК), глобальне підприємництво, країна-реципієнт, країна-базування, корпоративний глобалізм.

Завдання для виконання на практичному занятті

? **Завдання 1.** Експрес-опитування. Дайте короткі відповіді на питання:

1. Розкрийте сутність, характерні риси ТНК.
2. Охарактеризуйте основні підходи до виникнення ТНК та розкрийте їх еволюцію.
3. Назвіть форми підприємств з іноземними інвестиціями. В чому полягають їх відмінності?
4. Розкрийте позитивні і негативні наслідки ТНК для країн базування.
5. Який вплив чинять ТНК на приймаючі країни?
6. Чим зумовлено збільшення впливу ТНК на глобальну економіку?
7. Охарактеризуйте сучасний стан і тенденції розвитку ТНК.
8. У чому полягає наукова діяльність ТНК? Розкрийте її значення.
9. Які особливості фінансової діяльності ТНК?
10. Охарактеризуйте політичну та воєнну сфери діяльності ТНК

👉 **Завдання 2.** Пошук, аналіз та обговорення новин на тему: «Вплив санкцій на діяльність МНК».

👥 **Завдання 3.** Групове завдання. Проведення дискусії.

Перша група готує презентацію на тему «Проблема конфліктів та соціальної нерівності як наслідок діяльності МНК в країнах-реципієнтах». Друга група готує презентацію на тему «Приплив іноземних інвестицій та розвиток місцевого бізнесу як наслідок діяльності МНК в країнах-реципієнтах».

Рекомендації для виконання:

У кожній групі має бути особа, яка виконує окреме завдання:

- хтось відповідає за збір інформації;
- хтось – за систематизацію тексту, із перетворенням його у таблиці, рисунки, схеми тощо;
- хтось – за її оформлення у вигляді презентації (використовуючи програми Power Point, Prezi тощо);
- хтось – за виступ із доповіддю.

Ролі розподіляються між студентами самостійно.

Вимоги до презентації:

Пам'ятайте, що презентація повинна містити ілюстрації, графіки, статистичні дані. Текстом презентація не має бути перевантажена. Доповідач має пам'ятати, що увагою аудиторії необхідно заволодіти. Регламент 10 хвилин.

Рекомендації для ведення дискусії:

Після презентацій проводиться обговорення та обмін думками щодо того, чи діяльність МНК приносить користь або шкоду для країни-реципієнта.

Пам'ятайте про правила ведення дискусії: (не допускати перетворення дискусії у з'ясування особистих стосунків; можна переконувати, але не можна принижувати опонентів; зберігати спокій і врівноваженість у спорі; критикувати без роздратування і злості, але й не вибачатися за критику, тому що це не ознака ввічливості, а вияв невпевненості у своїй правоті; програвати і перемагати достойно. При поразці не сердитися, і не бути розгубленим; при перемозі залишатися спокійним і скромним; давати можливість опонентам «зберегти обличчя»).

Регламент на виступи – 2 хвилини. Наприкінці підведення підсумків, визначення ролі МНК у сучасній світовій економіці, валютній системі, оцінка чистого виграшу від діяльності МНК.

👉 **Завдання 4.** Підготуйте одноосібну доповідь.

1. Транснаціональні, міжнародні корпорації (ТНК, МНК) – характерні суб'єкти глобальної економіки.

2. Еволюція транснаціональних корпорацій, позитивні і негативні наслідки функціонування.

3. Політична, наукова, фінансова та воєнна сфери діяльності транснаціональних корпорацій.

4. Особливості діяльності транснаціональних корпорацій на вітчизняному ринку в умовах війни.

 Завдання 5. Прочитайте англійською мовою уривок з книги «International Economics. Theory & Policy. Eleventh Edition. Global Edition». Written by Paul R. Krugman, Maurice Obstfeld, Marc J. Melitz. URL: https://eclass.duth.gr/modules/document/file.php/OPE01137/International%20trade%20_%20theory%20%26%20policy%20%28%20PDFDrive%20%29.pdf [8]. Та дайте відповідь на питання англійською мовою.

When a U.S. consumer purchases the new (at the time of writing) iPhone 7 (32 GB) from Apple, this transaction is recorded as a \$225 import from China (where the iPhone is assembled and tested). That is the total manufacturing cost of this unit. Of course, this consumer will pay much more than that for the phone (the unsubsidized price is \$649). This difference is not a pure profit for Apple as it covers the cost of Apple's U.S. workforce involved in the marketing, design, and engineering for the phone (Apple employs over 50,000 nonretail workers in addition to the 26,000 workers in their retail stores). Given the dozens of millions of iPhones bought by U.S. consumers, the \$225 per phone import price represents billions of dollars worth of imports from China that contributes to the large trade deficit between the United States and China. This bilateral trade deficit (totaling \$305 billion in 2015) accounts for 60 percent of the overall U.S. trade deficit (in goods and services) with the rest of the world and is prominently featured in the press and by politicians (often as a sign of unfair trade practices).

However, the rise in offshoring makes these aggregate statistics very misleading. Take the iPhone example. Of the \$225 total cost, only \$5 represents assembly and testing costs (performed in China). The remaining \$220 represents the iPhone's component costs, which are overwhelmingly produced outside of China. The manufacturing of these components is spread throughout Asia (Korea, Japan, and Taiwan are the largest suppliers), Europe, and the Americas. This last region includes 75 sites in the United States that contribute to the production of iPhone components and employ 257,000 U.S. workers. And many of the component producers outside the United States employ U.S. researchers and engineers. For example, the Korean company Samsung—one of the largest suppliers of iPhone components (by value)—operates research facilities in Texas and California that employ several thousand workers.

Thus, the reported U.S. iPhone imports from China actually represent imports from many other countries—including the United States—that export iPhone components to China. This entails a decomposition of the \$225 gross import cost by value added based on location (the country where the value was added). Using this more accurate measure of trade at value added, only a tiny fraction of the \$225 import cost represents an import from China. The billions worth of U.S. iPhone imports from China therefore grossly inflate the true value of the bilateral deficit between the two countries.

A similar decomposition from gross value to value added can be performed for all U.S. trade (exports and imports) with all of its trading partners. These bilateral trade flows and trade deficits can then be converted from gross value (the way they are typically reported) to value added. This accounting change leaves the overall U.S. trade

deficit (with the rest of the world) unchanged, but can drastically affect the measures of the bilateral trade deficits across various trading partners. And the measure of bilateral trade deficit with China is the most profoundly affected: A recent paper calculates that the true bilateral deficit between the United States and China (at value added) is roughly half of the reported bilateral trade deficit based on gross value. Conversely, the trade deficits with Germany, Japan, and Korea are magnified when measured as value added, because those countries manufacture many of the components that are assembled in China and then imported as final goods into the United States.

In a world where production chains increasingly stretch around the world, measures of bilateral trade deficits based on standard trade flows (at gross value) are quickly losing their relevance.

Questions to discuss:

1. With the help of information from the abstract describe the role of offshoring in current economy.
2. Explain, why it becomes difficult to measure the bilateral trade deficits?
3. Estimate the scale of supply chains operated by MNCs.